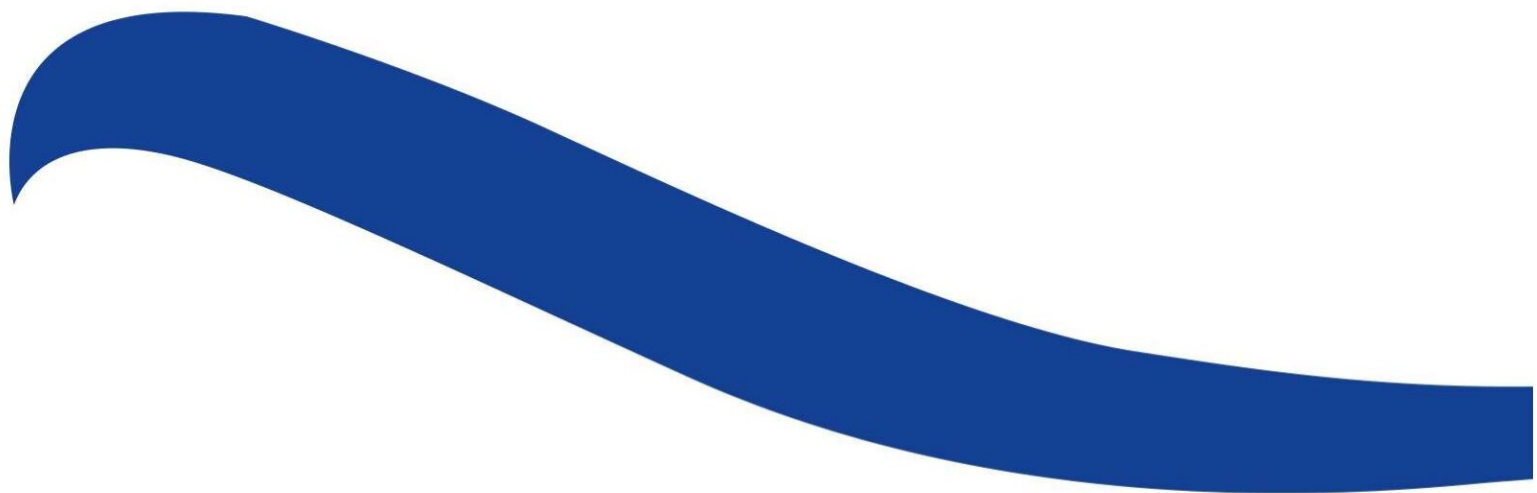

PERSPECTIEFNOTA

2026 - 2030

Gemeente Renkum

Inhoudsopgave

Voorwoord van het college	3
Inleiding	5
Ontwikkelingen programma 1 Samen leven	8
Ontwikkelingen programma 2 Meedoen	12
Ontwikkelingen programma 3 Zorg	15
Ontwikkelingen programma 4 Veiligheid, toezicht en handhaving	18
Ontwikkelingen programma 5 Levendigheid	20
Ontwikkelingen programma 6 Omgeving	22
Ontwikkelingen programma 7 Duurzame samenleving	26
Ontwikkelingen programma 8 Buiten gewoon goed	28
Ontwikkelingen programma 9 Samen werken	32

Voorwoord van het college

Beste leden van de gemeenteraad,

Afgelopen jaren hebben we samen laten zien dat Renkum moeilijke keuzes kan maken. En met succes: we hebben een gezonde financiële basis. Maar we rekenen ons nog niet rijk. Er komen nog veel uitdagingen op ons af. En onze inkomsten uit bijvoorbeeld het gemeentefonds bewegen mogelijk niet mee met wat we moeten doen.

Het is daarom belangrijk om komende jaren bestuurlijk lef te blijven tonen. Om de rug recht te houden als het spannend wordt, te vertrouwen op elkaar en op de koers die we samen hebben gekozen. Die koers is leidend, en onze financiën zijn een instrument om de doelen te bereiken.

Daarom begroten we de komende periode ook scherper. Aan het einde van het jaar hebben we liever een klein tekort dan een groot overschot. Wat we hebben, willen we ook gebruiken voor onze doelen en taken. We durven kansen te pakken en tegenvallers uit te leggen, omdat we een goede buffer hebben om die op te vangen.

Onze koers

In deze Perspectiefnota krijgen de ambities uit het coalitieakkoord financieel vorm. We pakken de regie op woningbouw en bij ruimtelijke ontwikkelingen die al lang stil liggen. We doorbreken vastgelopen projecten door ook niet-perfecte oplossingen te durven kiezen. Geen enkel plan is perfect, maar een ontwikkeling die niet van de grond komt is het minst perfect. We zijn realistisch over wat wel en niet kan en communiceren dat ook.

Het is een voorrecht en een verantwoordelijkheid om zo mooi groen te wonen als wij in gemeente Renkum. Een gezonde (leef)omgeving betekent ook een goed leefgebied voor planten en dieren dat is aangepast op het veranderend klimaat. Zorgen voor ons bijzondere landschap betekent investeren in de kwaliteit van natuur en in groene, toekomstbestendige wijken.

We willen meer bewegingsruimte voor inwoners om hun eigen leven in te richten, door meer bestaanszekerheid en financiële rust. Iedereen verdient de vrijheid om te kunnen bouwen aan een gelukkig leven. Een dak boven je hoofd hebben, een veilige plek hebben, is daarvoor een voorwaarde.

Onze dorpen zijn levendige, zorgzame, veilige plekken waar iedereen kan meedoen. We investeren in de sociale basis, bijvoorbeeld door verenigingen te ontzorgen en ruimte te geven om te doen waar ze goed in zijn.

Vooruitkijken

Misschien nog wel belangrijker is dat een breed besef bestaat dat Renkum de kans en verplichting heeft om een fundament te leggen voor een duurzaam degelijke toekomst voor onze inwoners. Omdat ontwikkelingen (ook ingezet door besluiten van de rijksoverheid) steeds sneller gaan is het noodzakelijk voldoende wendbaar te zijn – en niet bij elke nieuwe ontwikkeling een knelpunt in uitvoering te ervaren. En daarvoor zijn het stellen van prioriteiten en het maken van keuzes – ook over niet meer doen – randvoorwaarden.

De komende jaren staan we voor belangrijke afwegingen. In het traject *Renkum zelfstandig georganiseerd* kijken we verder dan de meerjarenbegroting. We onderzoeken welke taken we als

gemeente uitvoeren en wat daarbij voor Renkum prioriteit heeft. Dat betekent ook dat we sommige dingen minder of niet meer kunnen doen. Dat vraagt om openheid, vertrouwen en ruimte voor het goede gesprek.

Heldere keuzes maken voor de toekomst van Renkum gaat niet alleen om een gezonde, scherpe begroting. Het vraagt ook om een goed samenspel tussen raad, college, organisatie en samenleving. Dat samenspel versterken en verbeteren we dan ook graag. We hebben ieder onze eigen rol, maar werken naar hetzelfde doel: dat alle inwoners een fijn leven kunnen opbouwen, in een gezonde omgeving. En dat ons landschap aantrekkelijk is, vol leven en met ruimte voor ontspanning.

Het college heeft er alle vertrouwen in dat dat ons samen lukt.

Het college van B&W

Inleiding

In juni heeft u de Voorjaarsnota vastgesteld. Deze nota vormt het financiële kader voor de Begroting 2027. Met deze Perspectiefnota vragen wij u het beleidsmatige kader voor de meerjarenbegroting vast te stellen.

Vanwege de gemeenteraadsverkiezingen is dit een bijzondere Perspectiefnota. We brengen de belangrijkste externe ontwikkelingen in beeld die om een bestuurlijke afweging vragen. Daarnaast laten we zien welke effecten het coalitieakkoord heeft op de ambities en opgaven van de gemeente.

Externe ontwikkelingen in het licht van duurzame zelfstandigheid

Deze Perspectiefnota staat in het teken van de toekomst van een zelfstandig georganiseerd Renkum. In het traject *Renkum zelfstandig georganiseerd* brengen we in beeld wat nodig is om ook op de lange termijn onze maatschappelijke opgaven, wettelijke taken en bestuurlijke verantwoordelijkheden waar te maken.

Tegelijkertijd staan ontwikkelingen niet stil. Nieuwe wetgeving, maatschappelijke vraagstukken en lokale opgaven vragen om keuzes. In deze Perspectiefnota brengen we die ontwikkelingen in beeld. Voor een deel van deze ontwikkelingen vragen we nu een bestuurlijke keuze. Andere ontwikkelingen hangen nauw samen met de afwegingen die de komende periode worden gemaakt binnen *Renkum zelfstandig georganiseerd*.

Daarom kijken we in deze Perspectiefnota niet alleen naar de financiële gevolgen van ontwikkelingen, maar vooral naar wat zij betekenen voor onze ambities, onze organisatie en onze rol als zelfstandig georganiseerde gemeente. Op basis daarvan bepalen we welke keuzes nu nodig zijn en welke keuzes we verder voorbereiden.

U heeft als gemeenteraad bij de Begroting 2025 een financieel stabiele basis gelegd. Daardoor kunnen we ontwikkelingen zorgvuldig beoordelen en keuzes maken die passen bij de ambities en mogelijkheden van een duurzaam zelfstandig Renkum.

Ontwikkelingen waarvoor besluitvorming later volgt

Niet alle ontwikkelingen vragen op dit moment om een definitieve beleidskeuze. Een aantal onderwerpen hangt nauw samen met de keuzes die nog worden gemaakt binnen het traject *Renkum zelfstandig georganiseerd*. Voor deze ontwikkelingen bereiden we de benodigde afwegingen voor en brengen we de gevolgen voor beleid, organisatie en financiën verder in beeld.

Dit betekent niet dat deze onderwerpen stil komen te liggen. Bestaande werkzaamheden gaan door en wettelijke taken blijven we uitvoeren. Waar nieuwe wetgeving van kracht wordt, voeren we deze uit binnen de middelen die het Rijk daarvoor beschikbaar stelt.

Voor de volgende ontwikkelingen volgt besluitvorming op een later moment:

- actualiseren sport- en beweegvisie;
- Renkum Verbindt;
- regionaal werkcentrum Foodvalley
- wetgeving op het gebied van inburgering;
- harmonisatie bijdrage TVAN en herijking regionale samenwerking vanaf 2027;
- creatieve broedplaatsen;
- wet versterking regie volkshuisvesting;

- circulariteit en schoon emissieloos bouwen;
- wettelijke taken i.h.k.v. Ruimtelijke ordening;
- activiteiten in het kader van de Groene Metropool Regio;
- collectivisering digitalisering.

Daarnaast laat de strategische personeelsplanning zien dat bepaalde teams functies ontbreken. Tegelijkertijd vraagt onze zelfstandigheid ook om een afweging over de huidige formatie en de verdeling daarvan; passen al onze taken nog wel bij de toekomstige zelfstandigheid? Ook deze vraagstukken betrekken we bij de uitwerking van Renkum zelfstandig georganiseerd.

Uitgangspunten

Gezond onze zelfstandige toekomst ingaan, betekent ook dat we keuzes maken die passen bij onze ambities, onze organisatie en onze financiële mogelijkheden. Voor deze Perspectiefnota hanteren we de volgende uitgangspunten:

- We sturen op een nullijn in onze financiële huishouding. We presenteren aan het eind liever een klein tekort dan een groot overschot.
- We gaan uit van het budget dat het Rijk beschikbaar stelt voor nieuwe taken. Daarbij houden we rekening met de mogelijkheden en beperkingen die dat met zich meebrengt.
- Nieuwe plannen met structurele lasten dekken we met structurele middelen.
- Voor incidentele doelen gebruiken we incidentele middelen.
- We beoordelen nieuwe ontwikkelingen integraal en wegen deze af in samenhang met de keuzes die volgen uit Renkum zelfstandig georganiseerd.
- Binnen het traject Renkum zelfstandig georganiseerd maken we keuzes over ambities en taken, de inrichting van de organisatie, samenwerking met partners en financieel beleid.
- De inkomsten uit de OZB groeien in deze raadsperiode niet meer dan de inflatie.
- De reserves hebben een gezonde omvang.

Ontwikkelingen waarop we wel een keuze voorleggen

In het volgende deel van deze Perspectiefnota leggen we ontwikkelingen aan u voor waarvoor we een beleidskeuze vragen. Het gaat hierbij om ontwikkelingen die vragen om richting, prioritering of aanvullende inzet. Deze ontwikkelingen komen voort uit externe ontwikkelingen of uit de ambities en keuzes uit het coalitieakkoord.

Bij de uitwerking zoeken we naar een evenwicht tussen onze ambities, de uitvoerbaarheid voor de organisatie en de financiële mogelijkheden van de gemeente. Daarbij blijven we bouwen op de financieel stabiele basis die de afgelopen jaren is gerealiseerd.

De financiële consequenties van deze Perspectiefnota staan samengevat op de volgende bladzijde:

Financiën

Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Primitieve begroting	1.007	923	1.077	-86
Voorjaarsnota	-209	-226	-357	-300
Meerjarenbegroting na voorjaarsnota	797	697	719	-386
Meicirculaire gemeentefonds 2026	-56	-83	-270	-233
Totaal incl. Meicirculaire	741	614	449	-619
Perspectiefnota				
Ontwikkelingen	-1.173	-907	-861	-1.207
Dekkingsvoorstellen	564	609	501	501
Totaal perspectiefnota	-609	-299	-360	-706
Meerjarenbegroting na Perspectiefnota	133	315	90	-1.324

In het vervolg geven we per programma aan:

- uit welke onderdelen het programma bestaat;
- wat we willen bereiken;
- welke ontwikkelingen we zien en hoe we daarop willen reageren (wat gaan we anders doen);
- wat dat gaat kosten.

Ontwikkelingen programma 1

Samen leven

Programmaonderdelen

Onder dit programma vallen de producten:

- Collectieve voorzieningen
- Onderwijs
- Sport en bewegen
- Gezondheid

Wat willen we bereiken?

Wij willen een sterke Renkumse samenleving waarin inwoners prettig met elkaar samenleven, zich kunnen ontwikkelen, gezond kunnen leven en met hun eigen mogelijkheden en talenten kunnen deelnemen aan de samenleving. Daarbij zetten wij nadrukkelijk in op de beweging van zorg naar welzijn.

Welzijn, onderwijs, cultuur, verenigingen, inwonersinitiatieven, gezondheid, sport en bewegen spelen hierin een belangrijke rol. Zij dragen bij aan ontmoeting, onderlinge verbinding en een sterke sociale basis in onze dorpen en wijken.

Daarnaast willen wij problemen zoveel mogelijk voorkomen door ontmoeting, vroegsignalering en preventie te versterken. Wanneer ondersteuning nodig is, organiseren wij deze zo licht, collectief en dichtbij mogelijk.

Zo dragen wij bij aan een samenleving waarin inwoners zoveel mogelijk zelfstandig kunnen functioneren en ondersteuning beschikbaar is wanneer dat nodig is.

Wat gaan we daarvoor anders doen? (ontwikkelingen)

Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA)

Vanaf 2027 treedt het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) in werking. Met dit akkoord zetten het Rijk, gemeenten en zorg-, welzijns- en gezondheidspartners de beweging van zorg naar welzijn voort. Het akkoord bouwt voort op het Integraal Zorgakkoord (IZA) en borgt een deel van de ontwikkelingen die de afgelopen jaren vanuit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) zijn ingezet.

Binnen het AZWA ligt de nadruk op het versterken van de sociale basis, het voorkomen van zorgvragen en het verbeteren van de samenwerking tussen zorg- en welzijnspartners. Deze ontwikkeling sluit aan bij onze ambitie om inwoners zo vroeg mogelijk passende ondersteuning te bieden.

De komende periode worden de afspraken uit het akkoord verder uitgewerkt. Daarbij wordt ook duidelijk hoe de middelen regionaal en lokaal verdeeld worden en wat dit betekent voor de uitvoering.

De middelen die wij vanuit het AZWA ontvangen, vervangen de middelen die tot en met 2026 via de Brede SPUK beschikbaar waren. Er is daarom geen sprake van een afzonderlijk of aanvullend budget bovenop de huidige middelen.

Het AZWA is een breed akkoord, van waaruit verschillende (verplichte) activiteiten moeten worden uitgevoerd, zoals Kansrijke Start en Valpreventie. Daar komen ook nieuwe verplichte activiteiten bij, zoals hechte wijkverbanden. De AZWA is een ontschotte regeling, wat betekent dat we het budget zelf mogen verdelen. Daarbij moeten we in ieder geval voldoen aan de verplichte onderdelen.

Doordat er ook (nieuwe) verplichte activiteiten vanuit het budget betaald moeten worden, is er minder ruimte om al bestaande activiteiten die wij eerder vanuit de Brede SPUK bekostigden te betalen. Denk hierbij aan de inzet van welzijns- en ontmoetingspartners die wij eerder vanuit de Brede SPUK betaalden. Verwachting is dat er onvoldoende AZWA budget zal zijn om alle activiteiten (die inmiddels structureel zijn), volledig te kunnen blijven dekken. Hier is in de Voorjaarsnota naar verwachting meer duidelijkheid over.

Nieuwe taken voeren wij alleen uit wanneer daar voldoende financiële middelen van het Rijk tegenover staan.

Borgen structurele inzet welzijns- en ontmoetingspartners

Een sterke sociale basis is essentieel voor de beweging van zorg naar welzijn. De afgelopen jaren is met middelen uit de Brede SPUK en het Integraal Zorgakkoord (IZA) geïnvesteerd in ontmoetingsactiviteiten, lichte ondersteuning en het versterken van de sociale basis. Deze activiteiten dragen bij aan preventie en helpen zwaardere hulp- en zorgvragen te voorkomen.

Nu de tijdelijke middelen aflopen, werken we toe naar een duurzame borging van deze activiteiten. Hiermee zetten we de beweging van zorg naar welzijn voort en blijven inwoners toegang houden tot laagdrempelige ondersteuning en ontmoeting in hun dorp of buurt.

Om de bestaande activiteiten binnen de sociale basis duurzaam voort te zetten, houden we vanaf 2027 rekening met een structurele financiële behoefte van € 228.000 per jaar.

We onderzoeken wel in hoeverre middelen uit het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) en de reserve Beschermd Wonen kunnen worden ingezet om bestaande activiteiten voort te zetten. De verwachting is echter dat deze middelen onvoldoende (structurele) dekking bieden. Zo is er vanuit het AZWA maar beperkt budget beschikbaar omdat er ook andere (verplichte) activiteiten uit gedekt moeten worden.

Voor het deel dat niet uit andere middelen kan worden gefinancierd, worden structureel middelen overgeheveld van Zorg naar Welzijn. Daarmee investeren we in preventie en een sterke sociale basis.

Herinrichting Renkum voor Elkaar

Naast het voortzetten en borgen van het huidige welzijns- en ontmoetingsaanbod om de sociale basis te versterken, ontwikkelen we Renkum voor Elkaar door tot een netwerk van samenwerkende welzijns- en maatschappelijke organisaties. De doorontwikkeling richt zich op het uitbreiden van het netwerk Renkum voor Elkaar en het verder verbinden van organisaties, zodat inwoners sneller en eenvoudiger de weg vinden naar passende ondersteuning. Daarnaast worden ontmoetingsplekken in de dorpen verder doorontwikkeld, door deze herkenbaarder en beter vindbaar te maken voor inwoners en de kwaliteit en professionaliteit op de plekken door te ontwikkelen. Er komt een basis van professionele ondersteuning op alle locaties, zodat inwoners op iedere plek terecht kunnen met lichte ondersteuningsvragen en waar nodig gericht kunnen worden doorverwezen.

Door ondersteuning dichtbij inwoners te organiseren, versterken we de sociale basis en geven we verder invulling aan de beweging van zorg naar welzijn. Hiermee sluiten we ook aan bij landelijke ontwikkelingen, zoals de Hervormingsagenda Jeugd, waarin ondersteuning dichtbij inwoners een belangrijk uitgangspunt is.

De financiële consequenties van deze ontwikkeling worden in een later stadium uitgewerkt. Daarbij kijken we eerst of de ontwikkeling binnen de huidige inzet van de welzijnspartners past en of daar eventueel in geschoven kan worden. Wanneer dit onvoldoende mogelijkheden biedt, bekijken we of hiervoor middelen vanuit het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) kunnen worden ingezet. Omdat deze middelen ook nodig zijn voor andere bestaande en nieuwe opgaven, staat dit budget echter onder druk.

Eventuele aanvullende middelen worden overgeheveld vanuit Zorg naar welzijn. Op deze manier dragen investeringen in preventie, ontmoeting en de sociale basis bij aan het voorkomen van zwaardere zorgvragen.

Impuls basisvaardigheden

We willen de basisvaardigheden van inwoners versterken, zodat zij zelfstandig kunnen meedoen in de samenleving. Het gaat om taal-, reken- en digitale vaardigheden die nodig zijn in het dagelijks leven.

Uit onderzoek blijkt dat 16% van de inwoners moeite heeft met lezen, schrijven en rekenen. Dit vergroot de kans op armoede, sociaal isolement en een lagere arbeidsparticipatie. Daarom richten we ons op drie doelgroepen (leeftijd 16 - 75 jaar) gezinnen met jonge kinderen, werkenden en bijstandsgerechtigden en ouderen.

Samen met onze partners in het Taalhuis Veluwezoom werken we aan een samenhangende aanpak om basisvaardigheden te versterken. Binnen de gemeente verbinden we deze aanpak met onder meer het Integraal Veiligheidsplan, communicatie en de Kadernota Sociaal Domein. De gemeente voert hierbij de regie.

Voor de uitvoering van deze aanpak is een structureel bedrag van € 75.420 per jaar nodig.

Vitaal Verenigingsleven

Een sterk en vitaal verenigingsleven draagt bij aan ontmoeting, welzijn en verbinding in onze gemeente. Daarom willen we verenigingen beter ondersteunen en de administratieve en procedurele lasten waar mogelijk verminderen.

Samen met verenigingen inventariseren we hoe we gemeentelijke processen, zoals vergunningaanvragen, binnen de wettelijke kaders kunnen vereenvoudigen. Ook werken we aan een meerjarenbeleid voor het verenigingsleven, waarin betere ondersteuning en samenwerking centraal staan.

Dit meerjarenbeleid verbinden we aan een samenhangende visie op maatschappelijk vastgoed, zodat accommodaties in 2030 passend, toekomstbestendig en ondersteunend zijn aan een sterk verenigingsleven.

Voor de inventarisatie en de verdere uitwerking stellen we een plan van aanpak op. Het uitgangspunt is dat verenigingen niet direct financieel worden ondersteund. Eventuele aanpassingen in de gemeentelijke dienstverlening en werkprocessen verwachten we binnen de bestaande middelen uit te kunnen voeren.

Visie op speelruimte

Buitenspelen is belangrijk voor de ontwikkeling, gezondheid en ontmoeting van kinderen. Door eerdere bezuinigingen stond het onderhoud van speelvoorzieningen onder druk en was tijdige vervanging van speeltoestellen niet altijd mogelijk. Met incidentele middelen zijn de meest urgente knelpunten aangepakt, waardoor de basis op orde blijft.

Voor de langere termijn is een structurele aanpak nodig. Daarom stellen we een visie op speelruimte op. Hierin maken we keuzes over de rol van traditionele speelvoorzieningen en de manier waarop we de openbare ruimte speels, aantrekkelijk en uitnodigend kunnen inrichten.

In 2027 stellen we deze visie op. Hiervoor is € 20.000 beschikbaar. Dit bedrag maakt onderdeel uit van het eerder beschikbaar gestelde budget van € 125.000 voor de sport- en beweegvisie.

Wat gaat dat kosten?

Ontwikkelingen

Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Basisvaardigheden	-75	-75	-75	-75
Resultaat	-75	-75	-75	-75

Ontwikkelingen programma 2

Meedoen

Programmaonderdelen

Onder dit programma vallen de producten:

- Minima en schulddienstverlening
- Inkomensvoorziening
- Integratie, participatie en opvang ontheemden

Wat willen we bereiken?

We willen dat inwoners voldoende bestaanszekerheid hebben om zelf richting te geven aan hun leven en deel te nemen aan de samenleving. Dat doen zij door (vrijwilligers)werk, onderwijs, sociale activiteiten of andere vormen van participatie die aansluiten bij hun mogelijkheden.

Armoede en schulden willen we voorkomen en terugdringen, zodat inwoners meer financiële rust en perspectief ervaren. Inwoners die ondersteuning nodig hebben, ontvangen passende hulp, waarbij vertrouwen, eigen regie en maatwerk voorop staan.

We vangen vluchtelingen op een zorgvuldige en duurzame manier op, met oog voor stabiliteit in de omgeving, perspectief voor bewoners en verbinding met de samenleving. Nieuwkomers doen vanaf dag één mee, onder meer door taalverwerving, participatie, werk of opleiding.

Zo dragen wij bij aan een samenleving waarin inwoners vooruit kunnen komen, hun mogelijkheden en talenten kunnen inzetten en ondersteuning beschikbaar is wanneer dat nodig is.

Wat gaan we daarvoor anders doen? (ontwikkelingen)

Bestaanszekerheid

Bestaanszekerheid gaat over meer dan inkomen alleen. Het gaat om rust, perspectief en de mogelijkheid om mee te doen. Wanneer deze basis op orde is, ontstaat ruimte voor mensen om stappen te zetten en zelfstandiger te worden.

We willen de ondersteuning aan inwoners eenvoudiger en beter toegankelijk maken. Daarom vervangen we losse regelingen door een samenhangende regeling. In plaats van afzonderlijke vergoedingen voor specifieke doelen, ontwikkelen we een werkwijze waarbij we kijken wat een huishouden nodig heeft om rond te kunnen komen en mee te doen in de samenleving. Hiervoor gebruiken we de Maatschappelijk Meedoen Grens (MMG). Het verschil tussen deze grens en het inkomen vullen we aan via het Maatschappelijk Meedoen Budget (MMB). Inwoners krijgen het MMB vervolgens als geldbedrag tot hun beschikking. Hierdoor krijgen inwoners meer ruimte om keuzes te maken die passen bij hun eigen situatie.

Deze aanpak vraagt om een zorgvuldige voorbereiding. De komende periode brengen we in beeld welke keuzes nodig zijn, welke inzet dit vraagt en hoe we de raad hierbij betrekken. Ook werken we uit hoe de projectorganisatie eruit moet zien. Uit ervaringen van andere gemeenten die deze werkwijze ontwikkelen en invoeren is bekend dat deze voorbereidingen veel tijd vragen. De methode kent meerdere keuzes die elke gemeente zelf moet maken, waarbij elke keuze weer een andere uitwerking vraagt. Te denken valt aan hoeveel huishoudtypes we willen onderscheiden, nemen we een pechbudget op, met welke bedragen gaan we werken voor gemiddelde uitgaven,

etc. Daarnaast kent de methode meerdere juridische grondslagen die fijnmazig op elkaar inwerken en tijd en aandacht vragen voor implementatie. Hoewel we met enkele gemeenten samenwerken, ligt er geen kant en klare handreiking die we kunnen gebruiken. Dit alles vraagt naast extra inzet binnen onze organisatie ook om inhuur van externe expertise.

Voor de projectorganisatie ramen we in 2027 een incidenteel budget van € 200.000. In de loop van 2027 wordt duidelijk wat nodig is voor het vervolg en de implementatie. Daarom nemen we voor 2028 nu nog geen projectbudget op.

Participatiewet in Balans

Met de Participatiewet in Balans wil het Rijk de balans tussen rechten en plichten binnen de bijstand herstellen. Door de wet menselijker, eenvoudiger en rechtvaardiger te maken, wordt de bestaanszekerheid van uitkeringsgerechtigden versterkt en worden hun kansen op werk vergroot.

De invoering van de Participatiewet in Balans is in 2026 gestart en loopt door in 2027. De wetwijzigingen vragen om aanpassingen van verordeningen en beleidsregels. Daarnaast vraagt het bieden van meer maatwerk aan inwoners om verdere deskundigheidsbevordering van het Sociaal Team en extra uitvoeringscapaciteit.

Beëindiging Richtlijn Tijdelijke Bescherming en nieuwe bekostiging via doelgroepflexibele regeling (DFR)

De Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) loopt tot 5 maart 2028. Daarna krijgen Oekraïense vluchtelingen een verblijfsvergunning voor drie jaar. Hierdoor zal naar verwachting het gebruik van voorzieningen toenemen, wat extra inzet van de gemeente vraagt. De gevolgen op langere termijn zijn nog niet duidelijk.

Via de doelgroepflexibele regeling (DFR) vergoedt het Rijk de kosten voor huisvesting en opvang van onder meer Oekraïners. De regeling vergoedt directe kosten van de opvang. Voor 2027 en 2028 ontvangt de gemeente, uitgaande van 260 opvangplekken, jaarlijks € 1.044.000 voor indirecte kosten. Hiermee kunnen de opvang en wettelijke taken zonder extra gemeentelijke kosten worden uitgevoerd.

Vanaf 2029 vervalt deze vergoeding, terwijl de taken blijven bestaan. Voor de uitvoering hiervan, inclusief beleidsontwikkeling, is daarom vanaf 2029 structureel € 61.000 nodig.

Integratie vluchtelingen zonder status

Met de nieuwe asielwetgeving neemt het aantal ongedocumenteerde asielzoekers zonder opvang en huisvesting toe. De bed-bad-brood-regeling is beëindigd. Omdat niet iedereen na afwijzing van een asielaanvraag kan terugkeren, bestaat het risico dat mensen in een kwetsbare situatie terechtkomen. Ook in onze gemeente verblijft een aantal mensen zonder verblijfsvergunning.

Stichting Vluchteling Onder Dak ondersteunt uitgeprocedeerde vluchtelingen met perspectief op een nieuwe procedure of terugkeer, onder meer met juridische begeleiding, huisvesting, leefgeld en ondersteuning bij onderwijs, zorg en integratie.

Wij willen jaarlijks € 25.000 bijdragen aan de begeleiding op het gebied van scholing, zorg en integratie. Deze kosten worden gedekt uit de middelen voor huisvesting van statushouders. Het financiële risico bij onvoldoende rijksmiddelen is beperkt, omdat voor de huisvestingsopgave nog € 100.000 beschikbaar blijft, waarvan de helft wordt gefinancierd door Vivare.

VluchtelingenWerk - juridische ondersteuning op asielopvanglocatie

Door rijksbezuinigingen heeft VluchtelingenWerk de juridische ondersteuning op asielopvanglocaties moeten beperken. Hoewel een deel van de bezuiniging is teruggedraaid, blijft de beschikbare financiering voor juridische ondersteuning onvoldoende.

Wij vinden het belangrijk dat bewoners van een (toekomstig) azc toegang houden tot juridische ondersteuning, zodat zij perspectief hebben en kunnen deelnemen aan de samenleving.

Daarom willen wij bij een nieuw azc in Renkum de ondersteuning op locatie voortzetten. De kosten bedragen € 30.900 per jaar (prijspeil 2026, 150 asielzoekers) en kunnen naar verwachting worden gedekt uit rijksmiddelen voor de opvang. Als het Rijk deze taak alsnog volledig financiert, vervalt deze gemeentelijke bijdrage.

Wat gaat dat kosten?

Ontwikkelingen

Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Beleidscapaciteit doelgroepflexibele regeling			-61	-61
Bestaanszekerheid	-200			
Integratie vluchtelingen zonder status	-25	-25	-25	-25
Ontwikkeling juridische ondersteuning asiel/statushouder in azc	-31	-31	-31	-31
Resultaat	-256	-56	-117	-117

Dekkingsvoorstellen

Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Gedeeltelijke vrijval huisvesting statushouders	25	25	25	25
Ontwikkeling juridische ondersteuning asiel/statushouder in azc	31	31	31	31
Resultaat	56	56	56	56

Ontwikkelingen programma 3

Zorg

Programma onderdelen

Onder dit programma vallen de producten:

- Maatwerkvoorzieningen Jeugd
- Maatwerkvoorzieningen Wmo

Wat willen we bereiken?

Wij willen dat inwoners gezond en veilig kunnen leven en met hun eigen mogelijkheden en talenten kunnen deelnemen aan de samenleving. Zij hebben zoveel mogelijk regie over hun eigen leven, voelen zich thuis in hun omgeving en ontvangen waar nodig passende ondersteuning. Kinderen en jongeren groeien gezond, veilig en kansrijk op en inwoners worden vitaal ouder.

Wij streven naar ondersteuning die aansluit bij de behoeften en mogelijkheden van inwoners. Daarbij spreken wij de eigen mogelijkheden van inwoners en hun omgeving aan en bieden wij ondersteuning wanneer dat nodig is. Zo blijft hulp toegankelijk voor inwoners die deze het meest nodig hebben.

Zo dragen wij bij aan een gemeente waarin inwoners hun mogelijkheden en talenten kunnen inzetten en zo veel mogelijk regie houden over hun eigen leven.

Wat gaan we daarvoor anders doen? (ontwikkelingen)

Extra formatie en taakuitbreiding Sociaal Team

Het Sociaal Team krijgt in toenemende mate zwaardere taken door de afspraken uit het Toekomstscenario Jeugd- en Gezinsbescherming en de Gelderse Verbeteragenda. Waar het Sociaal Team voorheen taken bij veiligheidscasuïstiek overdroeg aan partners zoals Veilig Thuis en de Jeugdbescherming, blijft het nu vaker betrokken of voert het zelf casusregie. Dit sluit aan bij de mogelijkheden voor een integrale aanpak en de verbinding met de sociale basis.

De druk op het Sociaal Team neemt sneller toe dan verwacht. Het aantal Veilig Thuis-meldingen steeg van 87 in 2024 naar 113 in 2025. Hiervoor is in de Voorjaarsnota 2026 tijdelijk extra capaciteit beschikbaar gesteld, maar de groei zet door. Veiligheidscasuïstiek krijgt prioriteit, waardoor de wachtlijsten voor jeugd oplopen. De wachttijd voor minder urgente casussen bedraagt momenteel ongeveer een half jaar. Tegelijkertijd ontstaat het risico dat ook urgente veiligheidscasussen niet altijd direct kunnen worden opgepakt.

Niet alleen team Jeugd, maar ook team Wmo krijgt in toenemende mate te maken met veiligheidscasuïstiek. Daarom wordt voor een deel van de medewerkers de functie aangepast, zodat zij deze werkzaamheden kunnen uitvoeren.

Om invulling te geven aan de ambitie uit het coalitieakkoord om inwoners die ondersteuning nodig hebben passende hulp te bieden, is extra structurele capaciteit nodig. Voor team Jeugd gaat het vanaf 2027 om 2 fte, waarvan 1 fte wordt omgezet van tijdelijke naar structurele financiering. Hiermee is een bedrag van € 182.000 gemoeid. Daarnaast is voor een deel van team Wmo € 60.000 nodig voor de uitbreiding van taken.

De kosten worden grotendeels gedekt door het budget voor jeugdbescherming af te ramen, passend bij de verschuiving van taken. Daarnaast wordt een kleinere buffer aangehouden voor de afwikkeling van zorgkosten uit voorgaande jaren en wordt een deel gedekt uit de inkomsten van de eigen bijdrage Wmo. In totaal is hiervoor € 166.000 aan dekking beschikbaar.

Coördinator team Zorg

De coördinator vervult een belangrijke rol binnen team Jeugd en Wmo. Deze functie helpt bij het inwerken van nieuwe medewerkers, inhoudelijke en procesmatige begeleiding en het beheer van de wachtlijst, waaronder de verdeling van zaken.

Binnen team jeugd is de coördinator sinds februari 2025 actief op basis van incidentele middelen. De inzet van de coördinator stabiliseert het team. Deze helpt om de uitstroom van medewerkers en het ziekteverzuim te beperken, de werkwijze meer uniform te maken en de wachtlijsten beter te beheren. Daarnaast draagt deze functie bij aan het verkorten van wachttijden en het terugdringen van de hoogte van indicaties, in lijn met de doelstellingen van de Taskforce. Structurele inbedding van deze functie is daarom noodzakelijk.

Voor team Jeugd is structurele financiering van deze functie nodig. Hiermee is een bedrag van € 89.000 gemoeid. Voor team Wmo wordt geen extra formatie toegevoegd, maar wordt een bestaande consulentfunctie uitgebreid om deze taken op te pakken. Hiervoor is € 10.000 nodig.

De totale kosten van € 99.000 kunnen binnen het product worden gedekt. Dit is mogelijk doordat ruimte is ontstaan binnen het budget voor pgb-begeleiding als gevolg van maatregelen van de Taskforce. Daarnaast kan het budget voor woonvoorzieningen worden verlaagd, omdat deze voorzieningen minder vaak nodig zijn door de inzet van de passend-wonen-coach.

Aanpak huiselijk geweld en Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming

De gemeente heeft vanuit onder meer de Wmo, Jeugdwet en de Wet verplichte meldcode verschillende taken op het gebied van huiselijk geweld. Deze lopen uiteen van preventie en vroegsignalering tot de aanpak van kindermishandeling, het toezicht op de naleving van de meldcode en het opdrachtgeverschap richting Veilig Thuis.

De maatschappelijke aandacht voor onder meer femicide, ouderenmishandeling en andere vormen van huiselijk geweld neemt toe. Hierdoor groeit het belang en het besef van een stevige en effectieve aanpak. Tegelijkertijd krijgt het Sociaal Team een steeds grotere rol bij casuïstiek waarin sprake is van onveiligheid, huiselijk geweld of ontwikkelingsbedreiging. In lijn met het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming zal deze rol de komende jaren verder worden versterkt. Dit gaat gepaard met wetwijzigingen, terwijl daar op dit moment geen extra middelen van het Rijk tegenover staan.

De toegenomen landelijke aandacht voor huiselijk geweld leidt daarnaast tot een grotere meldingsbereidheid. Daarom is het belangrijk dat we als gemeente adequaat kunnen handelen bij verschillende vormen van huiselijk geweld. Daarbij richten we ons op alle betrokkenen binnen het huishouden, inclusief passende ondersteuning en interventies gericht op plegers.

Een effectieve aanpak begint bij het doorbreken van taboes, preventie en vroegsignalering. De komende jaren werken wij aan een sluitende aanpak van verschillende vormen van huiselijk geweld. Dat vraagt om samenwerking met partners als politie, Openbaar Ministerie, scholen, het ouderennetwerk, Veilig Thuis, welzijnsorganisaties en andere organisaties met expertise op het gebied van huiselijk geweld.

De financiële consequenties van deze ontwikkeling zijn op dit moment nog onvoldoende duidelijk en worden op een later moment verder uitgewerkt. De noodzaak van een stevige aanpak wordt daarnaast onderstreept door de op 17 december 2025 aangenomen motie 'Aanpak huiselijk en gender gerelateerd geweld en femicide'.

MGR module Toezicht

Het coalitieakkoord geeft ruimte om werkzaamheden regionaal te organiseren wanneer dit bijdraagt aan een betere en efficiëntere uitvoering. In dat kader ontwikkelt de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) de Module Toezicht voor het rechtmatigheidstoezicht op Jeugd en Wmo, met uitzondering van Arnhem.

Renkum beschikt momenteel over één toezichthouder. Door deze taak regionaal te organiseren ontstaan naar verwachting schaalvoordelen en wordt de effectiviteit en kwaliteit van het toezicht versterkt.

Bij deelname aan de module wordt, onder voorbehoud van besluitvorming door de raad, vanaf 2027 een structurele bijdrage aan de MGR van € 60.763 geraamd. Daartegenover staat het vrijvallen van personeelsbudget van € 90.763, waarmee de bijdrage kan worden gedekt.

De implementatie van de module kent nog onzekerheden. Uitgegaan wordt van een beoogde start per maart 2027. De definitieve ingangsdatum beïnvloedt zowel de hoogte van de bijdrage aan de MGR als de periode waarin de toezichthouder nog in dienst blijft. Zodra hierover meer duidelijkheid bestaat, wordt dit verwerkt in de P&C-cyclus.

"Daadkrachtig Renkum", datagedreven werken

Om beleid beter te kunnen monitoren en onderbouwde keuzes te maken, willen we datagedreven werken verder versterken. Daarbij zien we behoefte aan een data-analist. Deze opgave wordt meegenomen in de uitwerking van het traject Renkum zelfstandig georganiseerd.

Wat gaat dat kosten?

Ontwikkelingen

Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Coördinator team Zorg Jeugd	-89	-89	-89	-89
Coördinator team Zorg Wmo	-10	-10	-10	-10
Extra formatie Sociaal Team Jeugd	-182	-182	-182	-182
Taakuitbreiding Sociaal Team Wmo	-60	-60	-60	-60
Resultaat	-341	-341	-341	-341

Dekkingsvoorstellen

Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Extra formatie Sociaal Team	265	265	265	265
Resultaat	265	265	265	265

Ontwikkelingen programma 4

Veiligheid, toezicht en handhaving

Programma onderdelen

Onder dit programma valt het product:

- Veiligheid

Wat willen we bereiken?

Wij willen een veilige en weerbare gemeente zijn, waarin we onze verantwoordelijkheid nemen om voorbereid te zijn op crises en rampen. We zorgen ervoor dat de gemeente kan blijven functioneren en inwoners worden ondersteund wanneer zich noodsituaties voordoen.

Daarom zetten wij in op het versterken van de samenredzaamheid in Renkum. Dat betekent dat inwoners, organisaties en netwerken elkaar weten te vinden en ondersteunen, zowel in het dagelijks leven als in bijzondere situaties. De gemeente stimuleert en ondersteunt deze ontwikkeling en sluit aan bij initiatieven uit de samenleving.

Daarnaast willen we dat inwoners zich veilig voelen en vertrouwen hebben in de overheid en in elkaar. Veiligheid gaat daarbij verder dan de openbare orde alleen en raakt ook de sociale veiligheid, de weerbaarheid van onze samenleving en de verbinding tussen veiligheid en zorg.

Zo dragen wij bij aan een veilige en sterke samenleving waarin inwoners prettig kunnen wonen, werken en leven.

Wat gaan we daarvoor anders doen? (ontwikkelingen)

Weerbaar Renkum

Op basis van de VNG-handreiking Weerbaarheid en veerkracht op lokaal niveau werken we aan een weerbare gemeente langs vier speerpunten: eigen continuïteit, noodsteunpunten, samenredzaamheid en het stimuleren, ondersteunen van en aansluiten bij burgerinitiatieven. Hiervoor stellen we een plan van aanpak op waarin we vastleggen hoe de gemeente en haar inwoners voorbereid willen zijn op een meerdaagse noodsituatie en wat inwoners daarbij van de gemeente mogen verwachten.

Het versterken van de eigen continuïteit draagt bij aan een weerbare organisatie. We pakken de benodigde verbeteringen binnen de bestaande processen en teams op. Daarnaast richten we in 2027 en 2028 noodsteunpunten in op basis van de landelijke richtlijnen die hiervoor beschikbaar komen.

We versterken de samenredzaamheid door inwoners te stimuleren zich voor te bereiden op noodsituaties, netwerken te ondersteunen die kwetsbare doelgroepen kunnen bereiken en regelmatig te oefenen. Ook stellen we een kader op waarin duidelijk wordt wat inwoners en ondernemers van de gemeente mogen verwachten bij een meerdaagse crisis.

In lijn met de uitgangspunten gaan we uit van het budget dat het Rijk beschikbaar stelt. Komen die middelen niet, dan zullen wij voorstellen deze middelen incidenteel te dekken.

Inzet zorgverbinder jongvolwassenen continueren

In 2025 is de pilot zorgverbinder jongvolwassenen gestart. De zorgverbinder richt zich op jongvolwassenen die zorg mijden, maar waar de situatie wel stagneert of escaleert. Door vroegtijdig contact te leggen, uit te gaan van de mogelijkheden van de jongere, snel passende ondersteuning te organiseren en te zorgen voor een warme overdracht naar een sociaal consulent of het vrijwillige netwerk, krijgen jongvolwassenen eerder de hulp die bij hen past. Hierdoor kan vaker lichtere en beter passende ondersteuning worden ingezet.

De zorgverbinder is een investering in preventie. Door jongeren eerder te bereiken en ondersteuning tijdig te organiseren, komen problemen eerder in beeld waardoor minder zware zorg nodig is. Bovendien is het effect groter, omdat jongvolwassenen sneller de juiste ondersteuning krijgen en wordt de samenwerking binnen het lokale netwerk versterkt.

Hoewel de effecten zich niet altijd direct laten vertalen naar de begroting, kan het voorkomen van enkele complexe situaties per jaar de kosten van de functie al compenseren. De Christelijke Hogeschool Ede heeft onderzoek gedaan naar de functie van de zorgverbinder en de meerwaarde hiervan blijkt vooral uit de positieve beoordeling vanuit de doelgroep, hun naasten en de ketenpartners.

Wat gaat dat kosten?

Ontwikkelingen				
Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Opvoering investering Noodsteunpunten 2027	-3	-6	-6	-5
Opvoering investering Noodsteunpunten 2028		-4	-7	-7
Weerbaarheid organisatie	-220	-110		
Zorgverbinder jongvolwassenen	-54	-54	-54	-54
Resultaat	-277	-174	-66	-66

Dekkingsvoorstellen				
Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Dekking weerbaarheid via het gementefonds	223	120	12	12
Resultaat	223	120	12	12

Ontwikkelingen programma 5

Levendigheid

Programmaonderdelen

Onder dit programma vallen de producten:

- Economie en bedrijvigheid
- Recreatie en toerisme
- Kunst, cultuur en cultuurhistorie

Wat willen we bereiken?

Wij willen een levendige gemeente waarin inwoners, ondernemers en bezoekers zich thuis voelen en waarin voorzieningen, bedrijvigheid, recreatie, toerisme, kunst, cultuur en erfgoed bijdragen aan aantrekkelijke en vitale dorpen.

Wij streven naar een sterk ondernemersklimaat, een aantrekkelijk recreatief en cultureel aanbod en een omgeving waarin economische en maatschappelijke activiteiten elkaar versterken. Daarbij bouwen we voort op de identiteit, kwaliteiten en geschiedenis van onze gemeente en dragen we zorg voor een aantrekkelijk woon-, werk- en verblijfsklimaat.

Daarnaast willen wij dat kunst, cultuur, erfgoed, recreatie en ondernemerschap zichtbaar en toegankelijk zijn voor inwoners en bezoekers en bijdragen aan ontmoeting, ontwikkeling en beleving.

Zo versterken wij de leefbaarheid van onze dorpen, ondersteunen wij werkgelegenheid en voorzieningen en vergroten wij de aantrekkelijkheid van Renkum voor inwoners, ondernemers en bezoekers.

Inzet toeristenbelasting

Sinds 2025 wordt een deel van de toeristenbelasting ingezet als doelbelasting voor het programma Levendigheid. De opbrengsten toeristenbelasting boven het begrote bedrag van € 592.000 worden verdeeld over: 2J economie en bedrijvigheid, 2K recreatie en toerisme en 2L kunst, cultuur en cultuurhistorie.

Elk jaar wordt op basis van de inkomsten van voorgaande jaren een inschatting gemaakt van de verwachte inkomsten toeristenbelasting. Dit is nodig omdat de daadwerkelijke opbrengsten aan toeristenbelasting in datzelfde jaar pas later bekend zijn. Om financiële tegenvallers t.o.v. de daadwerkelijke inkomsten op te vangen wordt een reserve opgebouwd van maximaal €100.000.

Wat gaan we daarvoor anders doen? (ontwikkelingen)

Versterken van het economische klimaat, werkgelegenheid en voorzieningen

We willen een aantrekkelijke gemeente zijn voor ondernemers, met een goed ondernemersklimaat en kwalitatieve werklocaties. Daarbij stimuleren we de samenwerking met en tussen ondernemers.

We zetten in op het behoud van voorzieningen, werkgelegenheid en welzijn. Daarbij hechten we waarde aan een sterke verbondenheid met de lokale gemeenschap. Dit komt tot uiting in het versterken van de leefbaarheid, de verbinding met inwoners en bewonersgroepen, duurzame investeringen en ondersteuning van lokale initiatieven en verenigingen.

We verbeteren en versterken de winkelgebieden, voeren centrumregie in en behouden bestaande werklocaties. Daarnaast vervullen we een loketfunctie voor ondernemers, stimuleren we samenwerkingsverbanden tussen ondernemers en werken we aan een lokaal ondernemersfonds. Vanuit de vrijetijdseconomie zoeken we nadrukkelijk de verbinding met recreatie en toerisme, kunst en cultuur. De gemeente vervult hierbij vooral een faciliterende en verbindende rol en ondersteunt initiatieven die organisatorisch en financieel zelfstandig en duurzaam kunnen functioneren.

Het versterken van het economische klimaat voeren we uit binnen de beschikbare middelen. Voor de opbrengsten uit de doelbelasting wordt een integraal uitvoeringsprogramma voor economie en bedrijvigheid, recreatie en toerisme, en kunst, cultuur en cultuurhistorie opgesteld. Hiermee kunnen plannen en initiatieven binnen de drie taakvelden gezamenlijk worden uitgevoerd en versterken de investeringen elkaar. Waar mogelijk zetten we deze middelen in als cofinanciering om aanvullende subsidies aan te trekken. Voor het centrum van Renkum werken we toe naar een uitvoeringsplan, waarover de gemeenteraad in het najaar van 2026 besluit.

Versterken recreatieve infrastructuur en beleving

Een goede recreatieve infrastructuur draagt bij aan de lokale economie en maakt het erfgoed en de cultuur van Renkum zichtbaar en beleefbaar. Zo brengen we onze identiteit als kunstenaarsgemeente, de Airborne-geschiedenis en ons erfgoed onder de aandacht van inwoners en bezoekers. Tegelijkertijd biedt deze infrastructuur kansen om ook eigen inwoners, waaronder jongeren, kennis te laten maken met de geschiedenis, het landschap en de culturele identiteit van de gemeente.

Het wandelnetwerk is bijna gereed en we breiden de toeristische informatiepunten verder uit. Daarnaast zetten we in op de doorontwikkeling van het ruit- en MTB-netwerk en op een betere verbinding tussen fysieke en digitale informatievoorziening. Met thematische wandel- en fietsroutes, magazines en digitale toepassingen maken we het aanbod beter vindbaar en beleefbaar.

Versterken Culturele en economische klimaat

Kunst en cultuur zijn onlosmakelijk verbonden met de identiteit en geschiedenis van Renkum. Het fundament hiervoor ligt in onze kunstenaarskolonie, de Airborne-geschiedenis en een levendige gemeenschap van makers en culturele initiatieven.

We willen kunst en cultuur zichtbaarder en beter beleefbaar maken voor inwoners en bezoekers. Een bloeiende cultuursector draagt bij aan de leefbaarheid van onze dorpen en versterkt de lokale economie. Een aantrekkelijk cultureel aanbod trekt bezoekers en stimuleert lokale bestedingen.

De gemeente vervult hierbij een faciliterende en verbindende rol. We versterken de culturele basisinfrastructuur en dragen bij aan de continuïteit van belangrijke culturele voorzieningen. Nieuwe initiatieven uit de samenleving ondersteunen we en begeleiden we waar mogelijk naar organisatorische en financiële zelfstandigheid. Ook zetten we de gemeentelijke kunstcollecties en de museale functie in als toeristische trekpleister. De organisatie, exploitatie en uitvoering laten we daarbij over aan de samenleving en marktpartijen.

Wat gaat dat kosten?

De ontwikkelingen kunnen uit bestaande budgetten worden gerealiseerd.

Ontwikkelingen programma 6

Omgeving

Programmaonderdelen

Onder dit programma vallen de producten:

- Ruimtelijke Ontwikkeling/ Omgevingswet
- Wonen
- Bestemmingsplannen/ omgevingsplannen
- Omgevingsvergunning

Wat willen we bereiken?

Wij willen een aantrekkelijke, gezonde en toekomstbestendige fysieke leefomgeving waarin inwoners prettig kunnen wonen, werken en leven. De kwaliteiten van onze dorpen, natuur en landschap blijven daarbij behouden en worden waar mogelijk versterkt.

Wij nemen actief regie op de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving en de woningbouwopgave, zodat voldoende passende woningen beschikbaar komen en ontwikkelingen bijdragen aan de kwaliteit van onze gemeente. Daarbij streven wij naar een evenwichtige ontwikkeling van wonen, werken, recreëren, natuur, mobiliteit en maatschappelijke voorzieningen.

Daarnaast willen wij dat ontwikkelingen zorgvuldig worden ingepast en bijdragen aan de leefbaarheid, veiligheid en duurzaamheid van onze gemeente.

Zo blijft Renkum een aantrekkelijke gemeente om te wonen, werken en verblijven.

Wat gaan we daarvoor anders doen? (ontwikkelingen)

Samenhang bij de aanpak van lokale vergunningverlening

Met de vaststelling van het Uitvoeringsprogramma Interbestuurlijk Toezicht 2025-2028 (IBT) heeft de provincie Gelderland duidelijker vastgelegd welke eisen gelden voor de uitvoering van de wettelijke taken op het gebied van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) binnen het omgevingsrecht. Net als veel andere gemeenten voldoet Renkum op dit moment nog niet volledig aan deze eisen.

Daarom brengen we de beleidscyclus voor Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving verder op orde. In 2026 en 2027 werken we samen met de Omgevingsdienst en andere gemeenten aan een vernieuwde Uitvoerings- en Handhavingsstrategie. Op basis hiervan stellen we jaarlijks een uitvoeringsprogramma en jaarverslag op en rapporteren we over de voortgang aan het IBT. Hiermee kunnen we beter onderbouwde keuzes maken, efficiënter werken en toegroeien naar volledige naleving van de wettelijke eisen.

Daarnaast willen we toezicht en handhaving meer projectmatig organiseren. Door te werken vanuit duidelijke prioriteiten en een gezamenlijke uitvoeringsaanpak kunnen de gemeente en de Omgevingsdienst hun rollen beter invullen en sturen op een effectieve inzet van capaciteit.

Om deze ontwikkeling vorm te geven, stellen we een coördinator Handhaving aan. Deze coördinator voert de verbeteringen door, coördineert de dagelijkse praktijk van toezicht en handhaving en maakt het mogelijk dat de huidige regisseur Omgevingsdienst zich meer kan richten op de opdrachtgeversrol richting de Omgevingsdienst.

Door het anders organiseren van bestaande functies binnen team Ruimtelijk Beleid komt structureel € 59.000 beschikbaar. De kosten van een fulltime coördinator Handhaving bedragen € 112.000 per jaar. Daarmee resteert een structureel tekort van € 53.000.

Actief regie nemen op wonen

In het coalitieakkoord is opgenomen dat we actief regie nemen op de woningbouwopgave. We werken hiervoor met een ontwikkelstrategie, waarin we bepalen waar we bouwen, wat we bouwen en met welke partners we deze opgave vormgeven.

Om de woningbouw te versnellen, actualiseren en evalueren we de RO-processen die in de vorige collegeperiode zijn vastgesteld. Daarbij kijken we naar het voorkomen van extra wensen en ambities na de kaderstelling, het slim benutten van de mogelijkheden van de Omgevingswet en, waar nodig, de bevoegdheidsverdeling tussen college en raad. Ook werken we verder aan het omgevingsplan en sluiten we zoveel mogelijk aan bij regionale afspraken.

Actief regie voeren op de woningbouwopgave vraagt daarnaast om een sterke gemeentelijke regierol. Daarom actualiseren we het aanbestedingsbeleid, verkennen we een vereveningsfonds en zetten we gemeentelijke gronden strategisch in om de juiste woningbouw op de juiste locaties te versnellen.

Aankoop van locaties sluiten we daarbij niet uit. Ook een stevig gemeentelijk grondbedrijf en voldoende plan-economische capaciteit zijn belangrijke voorwaarden om de woningbouwopgave te realiseren.

Vooralsnog verwachten we deze ontwikkeling binnen de beschikbare middelen op te kunnen pakken. Bij de verdere uitwerking kan blijken dat aanvullende capaciteit of financiële middelen nodig zijn. Of en wanneer dat het geval is, hangt af van de kansen en mogelijkheden die zich de komende jaren voordoen.

Aanpak leegstand

In het coalitieakkoord staat dat het beter benutten van de bestaande woningvoorraad een belangrijk onderdeel is van de aanpak van de woningbouwopgave. Daarom bieden we ruimte voor woningdelen, woningsplitsing en de transformatie van bestaande gebouwen. Daarmee creëren we meer passende woonruimte en bevorderen we de doorstroming op de woningmarkt.

Ook een betere benutting van leegstaand vastgoed kan hieraan bijdragen. De gemeenteraad heeft in een amendement van november 2025 uitgesproken dat leegstand langer dan een jaar niet wenselijk is en heeft het college gevraagd te komen met een aanpak voor leegstand.

Naar verwachting treedt in 2027 de nieuwe Wet Aanpak Leegstand in werking. Deze wet geeft gemeenten meer mogelijkheden om leegstand aan te pakken en beter gebruik te maken van bestaande gebouwen. De VNG ontwikkelt hiervoor modelverordeningen, zodat gemeenten snel en efficiënt gebruik kunnen maken van de nieuwe mogelijkheden.

Het college bereidt zich hierop voor, zodat de gemeente direct gebruik kan maken van de instrumenten die de nieuwe wet biedt. Daarbij maken we gebruik van de modelverordeningen van de VNG, zetten we de nieuwe mogelijkheden voor toezicht en handhaving in en kiezen we voor een aanpak die niet alleen toepasbaar is op woningen, maar ook op panden met andere functies. Daarnaast ontstaan meer mogelijkheden om leegstand op te sporen en kunnen we eenvoudiger sturen op hergebruik van panden.

In een raadsbrief van 24 februari 2026 is meegedeeld dat 145 woningen in de gemeente langer dan één jaar leegstaan. Van deze woningen zijn er 40 in onderzoek door Burgerzaken en zouden zij binnen de huidige aanpak in aanmerking kunnen komen voor maatregelen. Met de nieuwe wet ontstaat de mogelijkheid om leegstand op een grotere groep panden en locaties aan te pakken. Daarmee kunnen we meer effect bereiken en beschikbare capaciteit doelgericht inzetten.

Het college kiest er daarom voor om de verordening op te stellen op basis van de nieuwe wetgeving, "Wet Aanpak Leegstand". Hierdoor voorkomen we dat er later aanpassingen moeten plaatsvinden op basis van deze nieuwe wetgeving. Tevens biedt het meeliften met de nieuwe wetgeving eenmalig efficiëntie-voordelen omdat we de info uit de nieuwe wetgeving kunnen toepassen. Hierdoor zullen de eenmalige kosten lager worden en kunnen we deze capaciteit gebruiken om de leegstand daadwerkelijk aan te pakken.

Het instrument aankoop als onderdeel van de ontwikkelstrategie

In het coalitieakkoord staat dat de gemeente actief regie neemt op de woningbouwopgave. Een belangrijk onderdeel daarvan is het strategisch kunnen inzetten van gronden en panden om de gewenste woningbouwontwikkeling mogelijk te maken.

Om deze rol goed te kunnen vervullen, is het soms nodig dat de gemeente gronden of panden verwerft. In sommige situaties vraagt dit om snel handelen. Daarom willen we onderzoeken hoe het college binnen duidelijke kaders meer ruimte kan krijgen om strategische verwervingen te doen, terwijl de gemeenteraad zijn kaderstellende rol en budgetrecht behoudt.

Het college wil hiervoor een voorstel aan de gemeenteraad voorleggen. Daarbij werken we financiële en beleidsmatige kaders uit waaraan we strategische aankopen kunnen toetsen. Dit kan leiden tot aanpassing van de Verordening financieel beleid, beheer en organisatie gemeente Renkum 2025 of van de Nota Grondbeleid 2026. Indien nodig kan de raad bij de vaststelling van de Programmabegroting het college mandateren om binnen deze kaders te handelen.

De huidige werkwijze gaat ervan uit dat de gemeenteraad vooraf richting geeft aan mogelijke ontwikkelingen, bijvoorbeeld via een visie, beleidsvoornemen of programma. Tegelijkertijd kunnen zich situaties voordoen waarin zich kansen voor strategische verwerving aandienen zonder dat daar al een expliciet kader voor bestaat. Juist voor die situaties willen we duidelijke financiële en beleidsmatige kaders vaststellen, zodat zorgvuldig en slagvaardig kan worden gehandeld.

We kunnen deze kaders binnen de huidige beleidscapaciteit invullen.

Passend wonen coach

In het coalitieakkoord is opgenomen dat het beter benutten van de bestaande woningvoorraad een belangrijk onderdeel is van de woningbouwopgave. Daarbij gaat het niet alleen om nieuwbouw, maar ook om het creëren van meer passende woonruimte binnen de bestaande voorraad en het bevorderen van de doorstroming op de woningmarkt.

De passend-wonen-coach is een belangrijk instrument om hieraan bij te dragen. Door met senioren in gesprek te gaan over hun woonsituatie, ontstaan meer mogelijkheden voor doorstroming op de woningmarkt. Daarnaast draagt de passend-wonen-coach eraan bij dat de bestaande woningvoorraad beter wordt benut, bijvoorbeeld door woningdelen, woningsplitsing of andere passende woonoplossingen onder de aandacht te brengen.

De inzet van de passend-wonen-coach draagt ook bij aan het beperken van toekomstige Wmo-kosten. Door inwoners eerder na te laten denken over passend wonen, kunnen zij hun woning tijdig aanpassen of kiezen voor een woning die beter aansluit bij hun toekomstige zorgbehoefte.

We zien de resultaten van de passend-wonen-coach en willen deze inzet voortzetten. Daarbij zien we de coach vooral als aanjager en verbinder. In 2026 gebruiken we de samenwerking met de provincie om een netwerk op te bouwen waarin het bewustzijn rondom passend wonen verder wordt vergroot. Daarbij spelen onder meer makelaars en welzijnsorganisaties een belangrijke rol.

Vanaf 2027 willen we de passend-wonen-coach onderbrengen bij Renkum voor Elkaar. Daarmee versterken we de doorstroming op de woningmarkt, benutten we de bestaande woningvoorraad beter en dragen we bij aan het beperken van toekomstige Wmo-kosten.

De gemeente is in 2025 samen met Vivare en de provincie gestart met de passend-wonen-coach. Na een succesvol eerste jaar is de samenwerking verlengd in 2026. Vivare organiseert inmiddels een eigen aanpak voor haar huurders, in afstemming met onze passend-wonen-coach, die zich richt op 55-plussers in de particuliere huur- en koopsector. Wanneer we nu zouden stoppen, gaat de opgebouwde ervaring en samenwerking verloren. Daarom zetten we deze ontwikkeling ook na 2026 voort.

De kosten van de passend-wonen-coach bedragen in 2025 en 2026 circa € 110.000 per jaar, waarvan de gemeente en provincie ieder de helft bijdragen. De provincie stopt per 1 januari 2027 met deze bijdrage. Door de werkzaamheden anders te organiseren, gaan we ervan uit dat een passend-wonen-coach voor drie dagen per week voldoende is en dat een deel van de advisering wordt overgenomen door het opgebouwde netwerk en betrokken marktpartijen.

Voor 2027 is hiervoor een eenmalig budget van € 60.000 nodig. Hiermee kunnen we de werkzaamheden continueren. Voor de jaren daarna wordt dit onderwerp betrokken bij de afwegingen binnen het traject Renkum zelfstandig georganiseerd. Afhankelijk van de uitkomsten daarvan wordt structurele financiering meegenomen in de begrotingscyclus.

Wat gaat dat kosten?

Ontwikkelingen				
Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Coördinator handhaving	-54	-54	-54	-54
Passend wonen coach	-60			
Resultaat	-114	-54	-54	-54

Ontwikkelingen programma 7

Duurzame samenleving

Programmaonderdelen

Onder dit programma vallen de producten:

- Milieu en duurzaamheid
- Energie en klimaat

Wat willen we bereiken?

Wij willen een duurzame, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving voor huidige en toekomstige generaties. Daarbij beschermen en versterken wij de groene identiteit van Renkum en dragen wij zorg voor een omgeving waarin natuur, landschap, water en leefbaarheid met elkaar in balans zijn.

Wij streven naar een gemeente die goed is voorbereid op de gevolgen van klimaatverandering en waarin biodiversiteit, klimaatadaptatie en een zorgvuldige omgang met natuurlijke hulpbronnen bijdragen aan een veerkrachtige leefomgeving. Tegelijkertijd werken wij aan een betrouwbare, betaalbare en toekomstgerichte energievoorziening en ondersteunen wij inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties bij het verduurzamen van hun omgeving.

Zo dragen wij bij aan een gemeente die ook in de toekomst gezond, groen en leefbaar blijft.

Wat gaan we daarvoor anders doen? (ontwikkelingen)

Uitvoeringsplan Luchtkwaliteit

De gemeenteraad heeft in november 2025 de Beleidsnotitie Luchtkwaliteit Renkum vastgesteld, waarmee Renkum zich heeft verbonden aan de ambities uit het Schone Lucht Akkoord.

Als volgende stap werken we aan een uitvoeringsplan voor luchtkwaliteit. We werken momenteel met incidentele middelen aan een eerste uitwerking, inclusief verschillende scenario's. De benodigde inzet en financiële middelen zijn afhankelijk van het ambitieniveau dat bij de vaststelling van het uitvoeringsplan wordt gekozen. Naar verwachting leggen we het uitvoeringsplan in het najaar van 2026 voor ter besluitvorming.

Hoewel er geen wettelijke verplichting bestaat om verdergaande maatregelen te nemen, is in de Omgevingsvisie opgenomen dat we willen voldoen aan de meest recente normen van de World Health Organization (WHO). Een alternatief is om deze ambitie uit de Omgevingsvisie los te laten.

De financiële gevolgen zijn op dit moment nog niet bekend en hangen af van het scenario dat bij de vaststelling van het uitvoeringsplan wordt gekozen. Parallel hieraan loopt het traject Renkum zelfstandig georganiseerd. Daarbij wegen we de gekozen ambitie en de financiële consequenties af tegen andere opgaven. Daarom is voor deze ontwikkeling een PM-post opgenomen.

Uitvoeringsplan klimaatadaptatie

Klimaatverandering heeft steeds meer invloed op onze leefomgeving. Daarom wordt het steeds belangrijker om onze gemeente hierop aan te passen. Vanuit de Omgevingswet heeft de gemeente een zorgplicht voor het in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving.

De gemeenteraad heeft in december 2025 de Beleidsnota Klimaatadaptatie vastgesteld. Daarbij zijn ook toezeggingen gedaan over het monitoren van de voortgang en het opnemen van KPI's in een uitvoeringsplan.

Voor de uitvoering van deze beleidsnota komen we eind 2026 met een Uitvoeringsplan Klimaatadaptatie. Op basis van de ambities en de gewenste resultaten bepalen we welke inzet van mensen en middelen nodig is. Ook onderzoeken we welke financieringsbronnen hiervoor beschikbaar zijn. Watergerelateerde activiteiten kunnen mogelijk worden bekostigd uit de rioolheffing. Voor activiteiten die niet watergerelateerd zijn, onderzoeken we of beschikbare CDOKE-middelen (Capaciteiten Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid) kunnen worden ingezet.

Conform Beleidsnota zetten we in op de 3-30-300-regel (vanuit ieder huis kijk je uit op 3 volwassen bomen, het bladerdek (boomkroonbedekking) is tenminste 30%, het is maximaal 300 meter naar een groene buitenruimte van tenminste een hectare).

Deze uitgangspunten worden toegepast bij projecten in de openbare ruimte en bij ruimtelijke ontwikkelingen. De verdere uitwerking hiervan wordt opgenomen in het nog vast te stellen Uitvoeringsplan Klimaatadaptatie.

Naast de 3-30-300-regel wordt ook ingezet op ontstensen van de openbare ruimte door bijvoorbeeld het versmallen van wegen daar waar dat kan.

Ook in het buitengebied willen we zorgen dat er voldoende koele (groene) plekken zijn.

Ook het versterken van de veerkracht van het grondwatersysteem maakt onderdeel uit van de Beleidsnota Klimaatadaptatie. In het Uitvoeringsplan Klimaatadaptatie nemen we hiervoor concrete acties op.

De financiële gevolgen zijn op dit moment nog niet duidelijk en hangen af van de keuzes die we maken bij de vaststelling van het uitvoeringsplan.

Wat gaat dat kosten?

De ontwikkelingen kunnen uit bestaande budgetten worden gerealiseerd.

Ontwikkelingen programma 8

Buiten gewoon goed

Programmaonderdelen

Onder dit programma vallen de producten:

- Verkeer
- Landschap, natuur en landgoederen
- Water en riolering
- Afvalverwijdering en – verwerking
- Groenonderhoud
- Wegen, straten en pleinen
- Bos en natuurbeheer

Wat willen we bereiken?

Wij willen een fijne, groene, schone en klimaatbestendige leefomgeving waarin inwoners, ondernemers en bezoekers prettig kunnen wonen, werken, recreëren en zich verplaatsen. De leefomgeving delen we met flora en fauna en voor hen dragen wij ook verantwoordelijkheid. We beschermen en versterken de kwaliteiten van natuur en landschap, zoals bossen, beken, uiterwaarden, heide, landgoederen en de kwaliteit van de openbare ruimte.

Wij streven naar een leefomgeving waarin veiligheid, gezondheid, bereikbaarheid, biodiversiteit en duurzaamheid met elkaar in balans zijn. Het beheer en gebruik van de openbare ruimte draagt bij aan een aantrekkelijke gemeente en aan het behoud en de versterking van onze groene identiteit.

Daarnaast willen wij dat de openbare ruimte, infrastructuur, water-, groen- en natuurgebieden toekomstbestendig worden beheerd, zodat zij bijdragen aan de leefbaarheid, klimaatbestendigheid en het welzijn van mens en dier.

Zo dragen wij bij aan een gemeente die schoon, bereikbaar, groen en aantrekkelijk blijft voor huidige en toekomstige generaties.

Wat gaan we daarvoor anders doen? (ontwikkelingen)

Kaderrichtlijn Water, Indirecte lozingen

Om te voldoen aan de kwaliteitseisen van de Kaderrichtlijn Water wordt ook de kwaliteit van het afvalwater bekeken dat via de riolering bij de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) van het waterschap terechtkomt. Het grootste deel daarvan bestaat uit huishoudelijk afvalwater, waarvan de samenstelling bekend is. Bedrijven kunnen echter ook afvalwater lozen met stoffen die niet volledig door de RWZI kunnen worden verwerkt.

Gemeenten zijn het bevoegd gezag voor de vergunningen die deze bedrijven nodig hebben en hebben daarmee een wettelijke taak bij het toezicht op deze lozingen. Deze taak voeren gemeenten sinds 2010 nauwelijks uit. Daardoor hebben we beperkt inzicht in d het bedrijfsafvalwater dat via de riolering wordt afgevoerd. Ook weten we daardoor onvoldoende welke invloed dit heeft op het behalen van de doelen van de Kaderrichtlijn Water.

De provincie is in 2025 een project gestart om deze achterstand in te lopen en Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) structureel onder te brengen bij de

Omgevingsdienst Groene Metropool. (ODGM). Naar verwachting rondt de provincie dit project in 2026 af.

Op dit moment gaan we uit van structurele kosten van circa € 20.000 per jaar. Dit betreft een eerste inschatting. We kunnen de bijdrage aan de omgevingsdienst dekken uit de voorziening rioolheffing.

Tariefstijging afvalverbranding

De Rijksoverheid heeft besloten de lasten in de afvalsector met € 567 miljoen te verhogen. Hierdoor krijgen gemeenten vanaf 2028 naar verwachting te maken met hogere belastingtarieven voor het verbranden van restafval. Het tarief stijgt naar verwachting van € 40,85 per ton naar € 90,21 per ton in 2028 en loopt daarna verder op tot € 113,81 per ton na 2035.

Op basis van de huidige inzichten leidt deze lastenverzwaring vanaf 2028 tot ongeveer € 148.000 aan extra kosten. De definitieve uitwerking van de landelijke maatregelen is nog niet vastgesteld. Ook is nog niet duidelijk welke maatregelen op lokaal niveau worden ingezet om deze kostenstijging op te vangen.

Om de financiële gevolgen te beperken, wordt onderzocht op welke manier de hoeveelheid restafval verder terug is te dringen. Daarnaast kan, vanuit het Rijk, een groter deel van de kosten bij producenten worden neergelegd. Welke keuzes ook worden gemaakt, de stijgende kosten zullen gevolgen hebben voor de afvalstoffenheffing.

In 2026 en 2027 betalen we, uitgaande van 3.000 ton restafval, € 123.000 aan afvalstoffenbelasting op grond van de Wet belastingen op milieugrondslag (Wbm). Vanaf 2028 stijgt dit bedrag naar € 271.000 en loopt het vervolgens verder op. Dit kan leiden tot een stijging van de totale afvalstoffenheffing met € 148.000.

Civiele kunstwerken

De gemeente heeft een zorgplicht voor civiele kunstwerken, zoals bruggen, viaducten, tunnels, duikers en steunmuren. Op dit moment hebben we nog geen volledig beeld van het aantal civiele kunstwerken en de technische staat daarvan. Op basis van voorlopige informatie gaat het om circa 200 tot 300 objecten.

Het onderzoek naar onze civiele kunstwerken wordt naar verwachting in het tweede kwartaal van 2026 afgerond. Daarna stellen we een beheerplan op, zodat duidelijk wordt welke structurele inzet en middelen nodig zijn. In 2027 gaan we nog uit van een ad-hoc aanpak, waarbij benodigde inzet ten koste gaat van het onderhoud aan wegen.

Voor civiele kunstwerken is op dit moment geen structureel budget beschikbaar. De werkzaamheden worden incidenteel gefinancierd. Deze werkwijze brengt risico's met zich mee, onder meer doordat de gemeente aansprakelijk kan worden gesteld voor schade als gevolg van onvoldoende beheer of onderhoud.

We streven ernaar om in het vierde kwartaal van 2026, of uiterlijk in het eerste kwartaal van 2027, een kostendekkingsplan vast te stellen. Op basis daarvan doen we een voorstel voor het opnemen van structurele lasten in de perspectiefnota 2028-2031.

Europese Natuurherstelverordening

Sinds 18 augustus 2024 is de Europese Natuurherstelverordening (NHV) van kracht. Deze verordening heeft als doel om natuur en ecosystemen te beschermen, te herstellen en beter met

elkaar te verbinden. De doorvertaling naar nationale wetgeving moet uiterlijk op 1 september 2027 zijn afgerond. Daarom bereiden we ons nu al voor op de gevolgen voor beleid en uitvoering.

De NHV richt zich onder meer op het behoud en herstel van stedelijk groen, boomkroonbedekking en biodiversiteit. Tot en met 2030 mag geen nettoverlies optreden ten opzichte van de situatie in augustus 2024. Vanaf 2031 moet een positieve ontwikkeling zichtbaar zijn in zowel de oppervlakte stedelijk groen als de boomkroonbedekking.

Deze doelen sluiten aan bij bestaand gemeentelijk beleid, zoals het bevorderen van biodiversiteit, de 3-30-300-regel en de bescherming van bomen. Om verdere achteruitgang van boomkroonbedekking te voorkomen, actualiseren we het Groenstructuurplan. Daarnaast werken we samen met de regio Foodvalley aan een plan voor Basiskwaliteit Natuur (BKN), waarmee we de biodiversiteit verder versterken. We zetten daarbij in op herstel en versterken van ecologische verbindingen en herstel en aanleg van nieuwe landschapselementen in het buitengebied.

Ook verwerken we de doelen van de NHV in de Omgevingsvisie, het omgevingsplan en andere ruimtelijke plannen. Daarbij wegen we de gevolgen voor groen en natuur nadrukkelijk mee bij woningbouw, energietransitie en andere ruimtelijke ontwikkelingen.

Voor de verdere uitwerking van het beleid en de benodigde monitoring is extra capaciteit nodig. Daarom vragen we voor 2027 een incidenteel budget van € 50.000 voor externe expertise. Het is nog niet bekend welke middelen het Rijk hiervoor beschikbaar stelt.

Groenbeheer

In de periode 2026-2029 realiseren we onze groenambities en werken we achterstanden in plantsoen- en boomrenovaties weg.

Op basis van de huidige situatie is een financiële doorkijk gemaakt voor de periode vanaf 2030. Deze laat voor regulier beheer en vervanging een structurele opgave zien van € 346.000 per jaar.

In 2029 stellen we een nieuw beheerplan op. Op basis van de actuele situatie werken we daarin het financiële beeld vanaf 2030 verder uit.

Op deze wijze geven we een blijvende impuls aan het groenbeheer.

Uitvoeringsplan Mobiliteit

In 2025 heeft de gemeenteraad de Mobiliteitsvisie vastgesteld. Deze visie beschrijft de ambities en speerpunten voor een veilige, duurzame en bereikbare gemeente. Momenteel werken we aan een Uitvoeringsplan Mobiliteit, waarin we deze ambities vertalen naar concrete maatregelen en projecten voor de komende jaren.

We voeren de mobiliteitsopgaven zoveel mogelijk uit binnen de bestaande financiële kaders. Daarbij zetten we reguliere exploitatiebudgetten, de MUP-reserve en beschikbare subsidieregelingen in. Ook koppelen we mobiliteitsmaatregelen waar mogelijk aan ruimtelijke ontwikkelingen en integrale onderhoudsprojecten.

Door deze opgaven slim te combineren, werken we efficiënter en kunnen we de doelstellingen uit de Mobiliteitsvisie stapsgewijs realiseren zonder op voorhand substantiële aanvullende middelen nodig te hebben.

Wat gaat dat kosten?

Ontwikkelingen

Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Europese natuur herstel verordening	-50			
Groenvervanging en -onderhoud (vanaf 2030)				-346
Kaderrichtlijn Water, Indirecte lozingen	-20	-20	-20	-20
Tariefstijging afvalverbranding		-148	-148	-148
Resultaat	-70	-168	-168	-514

Dekkingsvoorstellen

Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Kaderrichtlijn Water, Indirecte lozingen	20	20	20	20
Tariefstijging afvalstoffenheffing		148	148	148
Resultaat	20	168	168	168

Ontwikkelingen programma 9

Samen werken

Programmaonderdelen

Onder dit programma vallen de producten:

- Dienstverlening
- Dorpsgericht werken (excl. Inwonersinitiatieven)
- Organisatie en bedrijfsvoering
- Huisvesting/ gemeentehuis
- Samenwerkingsverbanden
- Goed bestuur

Wat willen we bereiken?

Wij willen een betrouwbare, toegankelijke en toekomstbestendige gemeente zijn die dichtbij inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties staat. Daarbij zorgen we voor een dienstverlening die aansluit bij de behoeften van inwoners en voor een organisatie die haar taken professioneel, slagvaardig en doelmatig uitvoert.

Wij streven naar een zelfstandig georganiseerd Renkum dat ook op de lange termijn maatschappelijke opgaven, wettelijke taken en bestuurlijke verantwoordelijkheden waar kan maken. Daarbij zorgen wij voor een toekomstbestendige organisatie, gezonde financiën en effectieve samenwerking met partners waar dat bijdraagt aan de kracht van onze gemeente.

Daarnaast willen wij dat inwoners kunnen vertrouwen op een transparant, betrouwbaar en bereikbaar gemeentebestuur, met een organisatie die goed inspeelt op ontwikkelingen in de samenleving.

Zo dragen wij bij aan een sterke en zelfstandige gemeente die ook in de toekomst kan doen wat nodig is voor haar inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners.

Wat gaan we daarvoor anders doen? (ontwikkelingen)

Informatiebeveiliging

Met de inwerkingtreding van de Cyberbeveiligingswet op 15 augustus 2026 wijst het Rijk gemeenten aan als essentiële entiteit. Dat betekent dat gemeenten een grotere verantwoordelijkheid krijgen voor het beschermen van hun informatiesystemen en dienstverlening. De wet zet in op een hoger verdedigingsniveau en vraagt onder meer om goed ingericht risicomanagement, business continuity management en passende technische, operationele en organisatorische maatregelen.

Daarom werken we volgens een Plan-Do-Check-Act-cyclus, zodat we onze informatiebeveiliging voortdurend kunnen verbeteren. Het lijnmanagement speelt hierin een belangrijke rol. Ook het gemeentebestuur heeft een verantwoordelijkheid bij het treffen van passende maatregelen en het toezien op de naleving daarvan.

Voor de ondersteuning van deze taken is aanvullende capaciteit gewenst in de vorm van een Information Security Officer (ISO). Daarnaast moeten we rekening houden met kosten voor maatregelen die voortkomen uit risicomanagement en de Baseline Informatiebeveiliging Overheid 2 (BIO2).

Nieuw gemeentehuis

In 2027 starten we met een studie naar een vaste locatie voor het nieuwe gemeentehuis. Daarbij maken we gebruik van eerdere onderzoeken en beschikbare inzichten. We beginnen dus niet vanaf nul.

In de tweede helft van 2026 stelt het college hiervoor een bestuursopdracht vast. Vervolgens starten we met de selectie van een adviesbureau dat de studie samen met de gemeente uitvoert. Hiervoor doorlopen we een aanbestedingsprocedure.

Uiterlijk in 2028 leggen we de gemeenteraad een voorstel voor over de toekomstige gemeentelijke huisvesting. In dit voorstel vragen we de raad ook om een voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen. Na een definitief raadsbesluit werken we het project verder uit volgens de gemeentelijke werkwijze voor projectmatig werken.

De incidentele voorbereidingskosten voor de locatie- en huisvestingsstudie zijn op dit moment nog niet gedekt. In de loop van dit jaar krijgen we beter inzicht in de totale kosten van de verhuizing vanuit het huidige gemeentehuis naar de verschillende tijdelijke locaties. Als binnen dat budget ruimte ontstaat, dekken we daaruit de kosten van de nieuwe studie. We informeren de gemeenteraad hierover via de P&C-cyclus.

Uitbreiding formatie griffie

Het borgen van de raadsprocessen vraagt steeds meer inzet van de griffie. Met name de uitvoering van de (primaire) processen vraagt structureel meer capaciteit. Dit komt o.a. door de toename van het aantal commissieleden en het aantal ondersteunings- en adviesvragen. De (technische) voorbereiding en ondersteuning van de raads- en commissievergaderingen is steeds meer inzet gaan vragen van de griffie.

Om de kwaliteit van de ondersteuning van de raad en de raadsprocessen te waarborgen, is uitbreiding van de griffieformatie noodzakelijk.

Daarom willen we de functie van griffiemedewerker versterken en uitbreiden van 16 naar 32 uur per week. Daarnaast breiden we de functie van junior raadsadviseur uit van 32 naar 36 uur per week.

De structurele uitbreiding van de functie van jr. raadsadviseur bedragen ca. € 11.000 per jaar. Incidenteel worden deze kosten opgevangen doordat de sr. Raadsadviseur wordt gedetacheerd bij de GMR voor een periode van vier jaar. De kosten voor de herpositionering van de functie van griffiemedewerker bedragen € 39.800 per jaar.

Investering Informatievoorziening en ICT

Na de opheffing van De Connectie is gemeente Arnhem onze bedrijfsvoeringsleverancier. Tegelijkertijd bestaat aanleiding om aanvullend te investeren in ICT. Op dit moment werken we uit welke investering hiervoor nodig is. De omvang van deze investering is nog niet bekend.

Wat gaat dat kosten?

Ontwikkelingen				
Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Uitbreiding formatie griffie	-40	-40	-40	-40
Resultaat	-40	-40	-40	-40